

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
Skúlagötu 4
150 REYKJAVÍK

Sent á samráðsgátt stjórnvalda: www.samradsgatt.is

Eskifirði 19. mars 2019

Efni: Umsögn Eskju hf. um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum nr. 151/1996 um fiskveiðar utan lögsögu Íslands (stjórn veiða á makríl).

1. Eskja hf. er uppsjávarfyrirtæki staðsett á Eskifirði. Eskja gerir út fimm skip, rekur fiskimjölsverksmiðju og nýja háþróaða uppsjávarvinnslu sem tekin var í notkun árið 2016.
2. Eskja er eitt þeirra fyrirtækja, sem hófu tilraunaveiðar á makríl á árinu 2006, fyrst sem meðafli við síldarveiðar, en frá árinu 2007 með beinni sókn í stofninn. Frá þeim tíma hefur Eskja stundað óslitið veiðar á makríl hér við land.
3. Eskja fagnar því að stjórnvöld bregðist við dómi Hæstaréttar í málum Hugins og Ísfélagsins, sem féllu sl. sumar og ætli nú að stíga það skref sem átti að stíga fyrir löngu og hlutdeildarsetja makrílstofninn.
4. Eskja lýsir hins vegar yfir vonbrigðum með að hlutur útgerða, sem eiga afareynsluskip og voru frumkvöðlar að þessum veiðum, sé jafn freklega fyrir borð borinn og raunin er ef fyrirliggjandi frumvarpsdrög eiga að verða að lögum. Með því væri að mati Eskju ekki verið að leiðréttu úthlutunarreglur veiðiheimilda til samræmis við forsendur dóma Hæstaréttar Íslands.
5. Með reglum frumvarpsdraganna telur Eskja að hagsmunir útgerða skipa með veiðireynslu séu fótum troðnir á til hagsbóta fyrir þá aðila sem komu í kjölfarið og hófu veiðar úr stofninum í skjóli reglugerða þáverandi ráðherra sjávarútvegsmála sem bæði umboðsmaður Alþingis og dómstólar hafa komist að niðurstöðu um að voru án viðhlítandi lagastoðar.

6. Þetta atriði er hins vegar ekki það eina, sem Eskja gerir athugasemd við. Staðreyndin er sú að væru frumvarpsdrögin miðuð við að makrílinn hefði verið hlutdeildasettur strax árið 2011, væri hlutdeild Eskju 9,58%. Miðað við fyrirliggjandi frumvarp er hlutdeildin talsvert minni.
7. Eskja telur eðlilegt miðað við þá stöðu sem upp er kominn að eitthvert tillit verði tekið til þeirra útgerða sem hófu veiðar á makríl í kjölfar frumkvöðlanna, þó það hafi verið gert eftir árið 2011 í skjóli heimildarlausra ákvarðana stjórvalda. Að þær útgerðir eigi að njóta nánast að fullu aflareynslu sinnar er hins vegar ótækt. Eskja hefur skilning á hagsmunum þeirra útgerða og leggur ekki til að þær verði með öllu sniðgengnar, enda fæli slík afstaða í sér að deilur um málið myndu halda áfram, sem jafnframt fæli í sér áframhaldandi óvissu um jafn mikilvægan málaflokk og veiðar á makríl við strendur Íslands eru. Slík afstaða væri því að mati Eskju samfélagslega óábyrg. Á hinn bógginn er að mati Eskju algjörlega ótækt að jafn freklega sé gengið á réttindi frumkvöðlanna og raunin er í þessum drögum.
8. Þannig er frumkvöðlarétturinn að engu hafður, sem þó er gert ráð fyrir í lögum um fiskveiðar utan lögsögu Íslands að hafi vægi. Að mati Eskju er mikilvægt að ákveðinn hluti heildarinnar verði ráðstafað til þeirra sem hófu veiðarnar. Að mati Eskju væri sú hlutdeild að lágmarki 5%, en rétt væri að miða við hærri hlutdeild.
9. Á þeim tíma þegar reglugerðir tengdar við Jón Bjarnason þáverandi ráðherra voru í gildi gátu útgerðarfyrirtæki í blönduðum rekstri uppsjávar og botnfisks notað botnfiskveiðiskip til að fá viðbótaraflareynslu í makríl. Verði þessi drög að lögum munu þessi fyrirtæki fá hlutdeild sem nam þessum veiðum. Að mati Eskju er það ósanngjarnt og óréttmæt gagnvart minni uppsjávarfyrirtækjum sem höfðu ekki sömu aðstöðu til að verja hlutdeild sína í makríl og nýta þær heimild sem settar voru í reglugerðum þess tíma og Hæstiréttur Íslands hefur nú dæmt um að hafi verið ólögmætar. Þessa reynslu hafa þessi fyrirtæki nú flutt eða munu flytja á uppsjávarveiðiskip sín. Eskja telur að við úthlutun eigi að taka tillit til þessa atriðis.
10. Ofangreint leiðir til ósanngirni í garð þeirra útgerða sem hófu veiðarnar. Eskja hefur fjárfest mikilvægar fyrir Eskju og samfélagið á Eskifirði og í Fjarðarbyggð.
11. Eskja vonar að niðurstaða fáist í þetta erfiða mál, sem geri það að verkum að einhvers konar sátt náist um málið og áframhald verði ekki á því í dómstólum landsins. Eskja getur hins vegar ekki annað en áskilið sér rétt til að leita réttar síns ef festa á í sessi það óréttlæti og lögleysu sem ákvarðanir Jóns Bjarnasonar fyrrverandi ráðherra ollu.

12. Fulltrúar Eskju eru reiðubúnir hvenær sem er að eiga fund með ráðuneytinu til að fara betur yfir þau sjónarmið sem hér koma fram.

Virðingarfyllst,

f.h. Eskju hf.

Þorsteinn Kristjánsson

forstjóri.